



**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhsii, 1674

Cap. 13. Concilia Provincialia ac cætera, quæ falsò supremæ Caroli M.
auctoritati attribuuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

C A P V T XIII.

*Concilia Provincialia ac cætera, quæ falsò suprema
Caroli M. auctoritati attribuantur.*

DE his ita pronuntiat Nifanius : *Carolus M. in suis provincijs, quas vel armis subegit, vel hereditate adierat, nulla habita Pontificis Romani ratione, regiâ auctoritate convocavit, & constitutiones in illis factas confirmavit.*

Id ut probet, adducit I. Concilia, quæ Carolomanno & Pipino Rege sunt habita in Germania. Secundò ea Concilia, quæ Carolo Rege & Imperatore celebrata sunt. Verùm nullus huic Prædicanti, calumniandi mentiendique aut modus, aut finis. Ordiamur à primo. Concilia, quæ Carolomanno Caroli patrno, & Pipino Rege sunt habita, tria fuere, eaque auctoritate Pontificis Gregorij, per D. Bonifacium sunt celebrata; quòd is per Germaniam Legatus Apostolicus renunciatus, ad Cleri populiq; mores formandos, Episcoporum Synodos pernecessarias duxerat, earumque convocandarum potestatem à Pontifice impetrarat, adjuvante cumprimis, & præfente etiam Carolomanno ferventissimo Principe, à quo deinde acta decretaque Episcoporum haud secus, quàm à Pipino Rege sunt approbata, eorumque etiam auctoritate accedente sunt vulgata in publicum; quòd in contumaces & transgressores, etiam manus politicæ opis præstò esset; nihil interim jurisdictionis superioris, vel Carolomannus, vel Pipinus Rex in ipsos Episcopos, aut Episcoporum Synodos sibi sumpsit. Uti hæc omnia ex Epistolis Bonifacij ad Pontifices, & Pontificum ad Bonifacium, & Carolomannum, & Pipinum Regem, tum ex actis Synodorum planum est; multisque hæc refert Serrarius in Moguntina historia, & Sirmondus, alijque in Concilijs: uti & à nobis suprâ satis est relatum de Bonifacio, lib. I. cap. 14. & 20.

Inter Concilia Provincialia, quæ Carolo M. Imperatore sunt habita, quinque cumprimis celebriora memorantur, quæ Anno Christi

NN 2

DCCCXIII.

DCCCXIII. per regnum Franciæ, ante supremum annum vitæ Carolus probavit congreganda, ad Cleri populique mores constituendos. De his ita Francorum Annales, seu Eginardus in Chronico: *Concilia quæque jussu ejus super statu Ecclesiarum corrigendo, per totam Galliam ab Episcopis congregata sunt, quorum unum Moguntia, alterum Remis, tertium Turonis, quartum Cabillone, quintum Arclate congregatum est: & constitutionum quæ in singulis facta sunt collatio, coram Imperatore, in illo conventu habita.* De his Concilijs Annales Francorum, Pithæus, Adelmus, Regino, cæteri que scriptores, uti hæc extant in tomis Conciliorum.

Quam in rem primò advertendum, cum provincialia hæc fuerint Concilia, non indignis Carolum Pontificis auctoritate, quòd in Metropolitanorum potestate sit, ejusmodi Concilia convocare, præsidere cum Episcopis, leges sancire: id cum ex communi Theologorum sententia, & praxi Ecclesiæ certum sit, tum ex ipsis Caroli legibus evidens: Ita enim constitutio Caroli ex Cap. Aquisg. *Episcopi cum Metropolitanis no bis in anno Concilia celebrent.* In eadem constitutione: *Ad Metropolitanum Episcopum Suffraganei Episcopi respiciant.* Lib. 6. Capitularium, cap. 252. *Placuit definiri, ut paternis institutionibus obsequentes, in Metropolitanâ sede, tempore quo omnes comprovinciales elegerint, Pontifices ad Synodum faciendam devotis studiis conferantur.* Similia habes lib. 6. Capitularium c. 87. lib. 7. c. 81. lib. 7. c. 775. In Capitulari Caroli anno regni XI. *Metropolitanis suis Suffraganei Episcopi secundum Canones subiecti sint.* Igitur tota potestas in convocandis hisce Concilijs, iudicandisque rebus sacris penès Metropolitanum & Episcopos fuit, non Regem aut Imperatorem.

Secundò advertendum, in hujusmodi Concilijs tempore Caroli & Regum Francorum, consuetum fuisse simul tractare quæ ad Civilem politiam, & populi mores spectabant: valuitque id cum primis in Vernalibus & Autumnalibus Synodis per singulos annos convocatis, quarum Francica historia & Caroli M. vita plena est; quæ ob id etiam mixtæ Synodi appellantur, & ordinariæ fuerunt, eoque Regum potestas in ijs convocandis partem sibi vendicabat.

Forma ac modus harum Synodorum in Moguntino Concilio, (quod xxx. Episcoporum & xxv. Abbatum fuit) traditur, in quo & horum conventuum ordo per tres classes, in hunc modum accuratè perscribitur.

In

In prima turma confederunt Episcopi, cum quibusdam notarijs legentes atque tractantes Sanctum Evangelium, nec non Epistolas & Actus Apostolorum, Canones quoque ac diversa sanctorum Patrum opuscula, Pastoralemq; librum S. Gregorij, cum ceteris sacris dogmatibus diligenti studio perquirentes, quibus statum Ecclesie Dei, & Christiane plebis profectum, sanâ doctrinâ & exemplis justitiæ inconvulsum, largiente gratia Dei, perficere & conservare potuissent. In alia verò turma, confederunt Abbates ac probati Monachi, regulam S. Benedicti legentes, atq; tractantes diligenter, qualiter Monachorum vitam in meliorem statum atq; augmentum, cum gratia Dei, perducere potuissent.

In tertia deniq; turma federunt Comites & Judices, in mundanis legibus decertantes, vulgi justitias perquirentes, omniumq; advenientium causas diligenter examinantes, modis quibus poterant justitias terminantes. Quanquam in Moguntina Synodo sub Rabano Archiepiscopo, non nisi in duas turmas & ordines, Episcopi & Abbates confederint, intermissâ tertiâ sæcularium hominum classe; ut constat epistolâ Synodi ad Ludovicum Germaniæ Regem.

Synodo huic Moguntinæ præfedit Hildebaldus sacri palatii Archiepiscopus, Ricolphus, & Arno Archiepiscopi, unâ cum reliquis Coepiscopis, atq; Abbatibus, & cetero Clero: primus Colonienfis, secundus Moguntinus, tertius Salisburgensis Archiepiscopus ac Metropolitanus erat. Nec prius Synodum in Claustro S. Albani exorsi, quàm cum Litanij triduanum jejunium celebraissent ex jussione & præscripto Augusti, divinam implorando clementiam. Ita Arelatensis Synodus præside Joanne Arelatensis Ecclesiæ Archiepiscopo, & Nebridio Narbonensis sedis Archiepiscopo; Rhemenfis, præside Vulfario Rhemenfis sedis Archiepiscopo. Ad hunc modum Turonensis Synodus, & Cabilonenfis, sub suis Archiepiscopis & Metropolitanis congregatæ, celebratæque sunt, Carolo in nulla harum præsentē. Singularum interim acta ad Carolum relata, factaque illa de qua Francorum annales, collatio. Quo in genere non aliud sibi munus sumpsit Carolus, quàm defensoris & adjutoris; ut ea, quæ decreta erant, rogaratque Carolus decerni, ejus quoque præsidio & auxilio sicubi opus esset, executionem haberent.

Multa ex his Concilijs conati sunt afferre in medium hæretici Anglicani scriptores, ad asserendum Regis Primatum in Ecclesiam: quem-

admodum & Lutherani ad Primatum Ecclesiæ vel Imperatori, vel Regibus & Principibus suis asserendum. Sed cum ea accuratè eruditèque refutarit Suarez lib. 13. de Primatu Pontificis, c. 26. hinc facillè superfedeo: maximè quòd in his Concilijs, cum primisque in Moguntino, c. 8. decernatur: *ut Episcopi potestatem habeant res Ecclesiasticas providere, regere, gubernare, atq; dispensare secundum Canonum auctoritatem.* Quæ deinde innumeris legibus Carolinis, in Capitularium libris, à Carolo confirmata legimus.

Neque Nifanius quicquam novi, atque alicujus momenti adfert, nisi quòd dicat, Patres confiteri, se *secundum jussionem Caroli*, seu ut alij Episcopi dicunt, *se jubente & injungente gloriosissimo Rege & Imperatore convenisse in Synodum*: quibus verbis etsi Episcopi, non tam imperium Caroli, quàm salubre consilium & voluntatem significare voluerint; iidem tamen Archiepiscopi & Episcopi Germaniæ & Franciæ, quia membra erant regni & imperij, simulque Principes, & primus regni status atque ordo, (ut vel ex recitatis suprâ Concilij Moguntini tribus ordinum classibus, atq; ex omnibus Franciæ regni conventibus publicis estimare licet,) non incongruè se ad jussionem Regis & Imperatoris sui convenisse dicunt. Quemadmodum ad Comititia imperij, jussu Imperatoris modò Archiepiscopi & Episcopi conveniunt, cum ceteris imperij Principibus, atque inde etiamnum primum locum ante sæculares obtinent, quia primarius imperij status, & membra sunt. Idque tum cumprimis valebat, cum nondum hæreditarij in imperio & regno Franciæ Duces, Principes aut Electores essent, quod extinctâ Carolinâ stirpe demum obtinuit, tam in Germania, quàm in Francia. Et quæ tum alia imperij Comititia erant, Imperatore Carolo M? Id qui non intelligit, parum in historia Francica est versatus. Ad hunc modum in regno Franciæ, Episcopi, ad Comititia jussu Regis convocantur. Quod in his Synodis à Carolo M. convocatis, eò magis locum habet, quòd mixtæ essent; in quibus de regni statu, de bellis, de rebellium pœnis, de Civilibus, & quæ ad moralem usum spectant, consilio simul Primatum, Archiepiscoporum, & Episcoporum agitabantur: ex ijsque *Missi Domini* deligebantur, cum suprema post Imperatorem potestate, ad publica regni & imperij negotia per provincias tractanda & componenda; ad eaque, quæ in Synodis

Synodis decreta erant, recognoscenda; quales se *Missas* in præfatione Moguntinæ Synodi profitentur *Hildebaldus*, *Ricolphus*, & *Arno* Archiepiscopi. Quæ tu Prædicans si non intelligis, lege lib. 2. Capitularium c. 25. uti per suas provincias id regiū munus explebant Moguntinus, Colonienfis & Trevirensis Archiepiscopi. Lege l. 3. Capitularium capit. 33. capit. 83. capit. 84. lib. 4. Capitularium c. 69. lib. 6. Capitularium c. 69. Et quæ in hanc rem cæteri scriptores petraçarunt. Summi tum Episcopi ob sapientiam & justitiam Regum administri, & Consiliarij, & quantum Francorum præ alijs Reges, quantumq; Christiani Imperatores Episcopos & Sacerdotes honoribus extulerunt, tantum vos hæretici deprimitis; ac nulli magis, quàm vos plebei apud plebem præcones.

At tu, qui hîc nobis tam sagax es in Concilijs perscrutandis, quare nihil de Concilio Aquisgranensi, de quo Francorum annales, & tomî Conciliorum, interque alios Ado Viennensis Episcopus: *Synodus*, inquit, *magna Grani-aquis congregatur*, anno *Incarnationis Domini DCCCIX*, in quâ de processione Spiritûs S. quæstio agitabatur: Monacho quodam Hierosolymitano eam movente, non sine concitatione multorum. Quid verò in hac causa egit Carolus M.? Continuo ad Leonem Pontificem Legatos misit, Bernardum Wormatiensem Episcopum, & Adelhardum Abbatem Monasterij Corbeix, quibus Jesse annumeratus Ambianensis præclarus Episcopus. Cur inquam, hæc & similia non producis? Nimirum quia Carolus in rebus fidei & majoris momenti, ad Pontificem, ut Christi Vicarium, & supremum judicem hæc detulit, quem tu cum tuis Antichristum censes.

Imò quare illud ex Capitulis Hadriani & à Carolo acceptis probatisque c. 42. non addis: *Provincialis Synodus retractetur per Vicarios Romani Pontificis, si ipse decreverit*. Nec aliter Carolus omnia Synodorum decreta admisit, nisi quantum cum Romana Ecclesia, & priscis Canonum, ac Patrum statutis convenirent; quod toties in libris Capitularium legis. Imò quid aliud sunt in Synodis Carolinis decreta pro Clero & populo? quàm Pontificum, Conciliorum & SS. Patrum statuta & leges, quæ Clero populoque per Germaniam & Franciam præscribuntur: ut quemadmodum una omnium est fides, ita una omnium sit conformata vita; utque omnibus à Christo sæculis una ubique Ecclesia in Christianis moribus aspicceretur. Hoc instituto, Carolus regnum, & imperium,

ad

ad Romanæ Ecclesiæ normam, quam matrem omnium Ecclesiarum dicebat, conformatum voluit. Hoc instituto vita Cleri populiq̃ue, ad Lutheri tempora, per Saxoniam constituta mansit: modò omnia inversa per hæresin vestram. Id facillè cognoscet is, qui Capitularia & constitutiones Caroli Magni, qui Synodorum decreta revoluerit. Imò qui vel quinque hæc postrema Concilia, quibus Carolus M. jam senex regnum & imperium à se bene constitutum relinquere voluit, secum pervolverit: perpenderitq̃ue, quæ decreta Clero, Monachis, sacratissimis Deo virginibus, & populo præscribuntur; videbit is, nonnisi umbram quandam antiquæ religionis, quæ Carolo M. vixit, apud vos Lutheranos superesse.

CAPUT XIV.

An Carolus M. supremam potestatem sibi sumpserit, exercueritque in ordinandis Ecclesiis, et ferendis legibus Ecclesiasticis?

Asserit id Nifanius: nec veritus hanc quoque calumniam aspergere religiosissimo Imperatori, ad patrocinium hæresis suæ, quæ supremam jurisdictionem tam in temporalibus, quam Ecclesiasticis, suis defert Regibus, & Magistratui politico. Ita enim primò: *Quemadmodum penes Carolum fuit ordinare Rempub. civilem Roma alijsq̃ in locis; ita quoque Ecclesiasticam: semper enim sibi reservavit Primatum in Ecclesiasticis, quoad jurisdictionem exteriorem.* Hinc tuæ falsæ propositioni nihil deest, nisi ut Carolum M. Imperatorem & simul summum Pontificem pronunties, aut schisma Anglicanum hæresimque illam transmarinam, in Germaniam introducas, spoliando Pontificem & omnes Episcopos suâ jurisdictione. Sed quàm falsa hæc tua sit assertio, jam tot libris, contra *Primatum regium* scriptis, confutatum est: ideo hic supersedeo. Si quid in te ingenij aut doctrinæ est, refelle Beca-